

R O M A N A S

DĖL TO VERTA GYVENTI

Visiems ELEONOROS
OLIFANT gerbėjams!

Žavingas, humoro ir
gyvenimo džiaugsmo kupinas
pasakojimas apie žmogiškąjį
gerumą pasaulyje, kuriame
vis daugėja vienatevių.

BBC NEWS ONLINE

Šiai istorijai apie neurotiško, bet geraširdžio
vyro pastangas įveikti vienatevę yra
nejmanoma atsispirti.

PUBLISHERS WEEKLY

RICHARD ROPER

TYTO ALBA

RICHARD ROPER

DĖL TO
VERTA
GYVENTI

ROMANAS

Iš anglų kalbos vertė

Rita Kaminskaitė

VILNIUS 2020

Richard ROPER
SOMETHING TO LIVE FOR
Orion Books, London, 2019

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

First published in Great Britain in 2019 by Orion Books,
an imprint of The Orion Publishing Group Ltd
Copyright © Richard Roper 2019

The moral right of Richard Roper to be identified as the author of this work has been
asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act of 1988

© Rita Kaminskaitė, vertimas į lietuvių kalbą, 2020

© „Tyto alba“, 2020

ISBN 978-609-466-457-1

1984 m. Visuomenės sveikatos (Ligų kontrolės) aktas, 46 skyrius, 1 dalis: vietos valdžios institucija privalo pasirūpinti bet kokio asmens, mirusio ar rasto mirusio savo namuose, palaikų laidojimu arba kremavimu, jei išsiaiškina, kad, be jos, niekas kitas negalės tinkamai palaidoti kūno.

PIRMAS SKYRIUS

Endrius pažvelgė į karstą ir pamėgino prisiminti, kas jame. Vyras – dėl to buvo tikras. Tačiau, o siaube, velionio vardas išgaravo iš atminties. Pagalvojo, kad gal geriau per daug nesukti galvos ir pavadinti jį Džonu ar Džeimsu, tačiau galiausiai apsisitojo prie Džeiko. Taip neišvengiamai turėjo nutikti, pamanė jis. Lankėsi daugybėje tokių laidotuvių, vienu metu pajuto privaląs dalyvauti, tačiau vis tiek negalėjo liautis smerkęs savęs dėl tokio užmaršumo.

Jei tik prisimintų tą vardą prieš prabylant vikarui. Nėra jokios laidotuvių apeigų tvarkos, tačiau gal apsimesti, kad tikrina darbo telefoną? Neetiška? Galbūt. Gal pilnoje gedėtojų bažnyčioje ir išsisuktų, deja, dabar, kai, be jo, čia yra tik vikaras, tai neįmanoma. Įprastai turėtų dalyvauti ir laidojimo paslaugų įmonės vadovas, tačiau, pasak vikaro, jis pernelyg įsisirgo, kad įstengtų ateiti.

Endrių nervino, kad vikaras, stovintis vos už kelių pėdų, nuo apeigų pradžios beveik nenuleido nuo jo akių. Iki šiol Endrius neturėjo su juo reikalų. Vikaras atrodė kaip berniūkštis: jam kalbant balsas nervingai drebėjo, tą drebulį dar labiau stiprino aidas bažnyčioje. Gal kaltas jaudulys? Endrius pamė-

gino išspausti raminamą šypseną, bet tai nepadėjo. Gal iškelti nykštį, bet ar derėtų? Nusprendė, kad ne.

Vėl pažvelgė į karstą. Gal velionis ir *Džeikas*, tik vargu: jis mirė septyniasdešimt aštuonerių. Nedaug rasi Džeikų, įkopusių į aštuntąją dešimtį. Bent jau kol kas. Po penkiasdešimties metų senelių prieglaudose tikriausiai knibždėte knibždės džeikų ir veinų, dindilinų* ir epltaizerių** su išblukusiomis gaujų tatuiruotėmis ant juosmens, kurias visas galima pavadinti „Darbai kelyje. Penkiasdešimt jardų“.

„Jėzau, susikaupk“, – įsakė sau Endrius. Jis čia tam, kad išreikštų pagarbą vargšei sielai, išlydėtų ją į paskutinę kelionę, pabūtų kartu vietoj šeimos narių ar draugų. Pagarba – štai jo esminis šūkis.

Deja, pagarbos tokiems kaip Džonas, Džeimsas ar Džeikas pristigdavo. Pasak koronerio ataskaitos, jis mirė ant klozeto skaitydamas knygą apie suopius. Maža to, vėliau Endrius įsitikino, jog knygos net nepavadinsi *gera*. Aišku, jis – ne žinovas, tačiau kažin ar autoriui – vien iš kelių pastraipų Endrius susidarė nuomonę, kad jis – nepataisomas niurgzlys – vertėjo skirti visą puslapį liūdnai pagarsėjusiems suopiams. Velionis tarsi užkietėjęs biurokratas užlenkė skaitomo puslapio kamputį, gal taip išreiškdamas pritarimą. Endrius nusimovė la tekso pirštines ir mintyse pasižadėjo kada pamatęs kaip nors atsilyginti suopiui ar bet kuriam kitam sakalinių paukščių būrio atstovui.

Be dar kelių knygų apie paukščius, namuose nebuvo nieko, kas atskleistų šio žmogaus asmenybę. Jokių įrašų ar filmų, jokių paveikslų ant sienų ar nuotraukų ant palangių. Vienin-

* Fėja iš Jameso Matthew Barrie knygos „Piteris Penas“.

** Gaivusis putojantis gėrimas su vaisių sultimis.

telis išskirtinis požymis – trikdomai daug „Fruit & Fibre“ virtuvės spintelėse. Be to, kad buvo aistringas ornitologas, turintis pavydėtiną virškinimo sistemą, daugiau neįmanoma atspėti, kas per žmogus buvo tas Džonas ar Džeimsas, ar Džeikas.

Endrius kaip visada kruopščiai apžiūrėjo nuosavybę. Apieškojo namą (keistą lyg Tiudorų dinastijos stiliaus vasarnamį), įžūliai išsiskiriantį standartinių namų gatvėje, kol liko visiškai tikras, kad nepraleido nieko, kas išduotų, jog vyras turėjo artimųjų, su kuriais palaikė ryšį. Pasibeldė į kaimynų duris, tačiau jie arba nieko nežinojo apie šio vyro egzistavimą ir to, kad jo pagaliau nebėra, arba jiems nerūpėjo.

Vikaras pamažu, vis dar nepasitikėdamas savimi, perėjo prie Jėzaus. Iš patirties Endrius žinojo, kad apeigos eina prie pabaigos. *Privalo* prisiminti šio žmogaus vardą, tai principo reikalas. Jis ištis nuoširdžiai stengėsi gedėti. Nors bažnyčioje daugiau nieko nebuvo, stengėsi rodyti pagarbą, tarsi stovėtų šimto priblokštų šeimos narių akivaizdoje. Prieš įžengdamas į bažnyčią net nusiėmė laikrodį, nes manė, jog paskutinės mirusiojo kelionės neturi trikdyti abejingas sekundinės rodyklės tikslėjimas.

Šiuo metu vikaras neabejotinai pasiekė finišo tiesiąją. Pats laikas Endriui priimti sprendimą.

Džonas, nusprendė jis. Be jokios abejonės, Džonas.

– Ir nors manome, kad Džonas...

Taip!

– ... paskutiniaisiais gyvenimo metais turėjo šiokių tokių sunkumų ir, kad ir kaip liūdna, paliko šį pasaulį vienas, be šeimos ir artimųjų, mums belieka guostis tuo, kad Dievas laukia jo

* Pusryčių dribsniai.

ištiesęs rankas, kupinas meilės ir gerumo, ir kad ši kelionė pas-
kutinė, kurią velioniui teks nukeliauti vienam.

Po laidotuvių Endrius visada stengdavosi neužtrukti, nes ke-
liais atvejais, kai nesuskubo išeiti, laidotuvės baigėsi nejaukiu
pokalbiu su laidojimo paslaugų įmonių vadovu ar atsitiktiniais
žiopliais. Neįtikėtina, kiek susirenka pastarųjų, jie trai-
niojasi lauke ir erzina paistydami banalybes. Endrius jau buvo
išmokęs išsmukti nepastebėtas, tačiau šiandien jo dėmesį pa-
traukė bažnyčios skelbimų lenta, kurioje neįtikėtinai džiugi
reklama – „Vidurvasario šventė!“. Staiga pajuto, kaip kažkas su
nekantraus genio įkyrumu stuxi jam per petį. Vikaras. Iš arti
atrodė dar jaunesnis, kūdikiškai žydromis akimis ir šviesiais
tvarkingais plaukais, tarsi rūpestinga mama juos būtų persky-
rusi per vidurį.

– Sveiki, jūs Endrius, ar ne? Iš municipalinės tarnybos?

– Tikrai taip, – patvirtino Endrius.

– Nepavyko rasti jokių artimųjų?

Endrius papurtė galvą.

– Apmaudu. Kaip apmaudu.

Vikaras atrodė susijaudinęs, tarsi žinotų paslaptį, kuria
karštligiškai troško pasidalyti.

– Ar galėčiau kai ko paklausti? – neiškentė jis.

– Taip, – atsakė Endrius, paskubomis galvodamas, ką su-
regzti, kad nereikėtų dalyvauti „Vidurvasario šventėje!“

– Kaip, jūsų nuomone, viskas praėjo? – paklausė vikaras.

– Turite galvoje... laidotuves? – paklausė Endrius, tapy-
damas išsipešusį švarko siūlą.

– Taip. Labiau savo pasirodymą. Būsi atviras, tai pirmos
mano laidotuvės. Tiesą sakant, man palengvėjo, kad bažny-

čioje nieko nebuvo, tai buvo savotiška repeticija. Tikiuosi, dabar esu pasirengęs tikroms laidotuvėms su pilna bažnyčia draugų ir artimųjų, ne vien su žmogumi iš tarnybos. Tik neįsižeiskite, – pridūrė, dėdamas delną ant Endriaus rankos.

Endrius iš paskutiniųjų stengėsi neatšlyti. Nekentė tokio elgesio. Norėjo turėti kalmaro gebėjimų: įšvirkšti tokiam į akis rašalo.

– Taigi, – tęsė vikaras, – ką manote?

„Ką nori, kad pasakyčiau? – pagalvojo Endrius. – Kad ne-nuvertei karsto ar netyčia nepavadinai mirusiojo Hitleriu, sa-kyčiau, dešimt taškų iš dešimties.“

– Pasirodėte labai gerai, – atsakė Endrius.

– O, puiku, bičiuli, ačiū, – iškvėpė vikaras, vėl įdėmiai žvelgdamas. – Man tai tikrai labai svarbu.

Jis ištiesė ranką. Endrius paspaudė ir jau norėjo pasišalinti, bet vikaras tebelaikė ranką.

– Jau turiu eiti, – pareiškė Endrius.

– Taip, žinoma, – atsakė vikaras, galiausiai nusileisdamas.

Endrius nužingsniavo taku ir su palengvėjimu atsiduso, kad pavyko išvengti tolesnio tardymo.

– Tikiuosi, greitai pasimatysime, – šūktelėjo pavymui vi-karas.

ANTRAS SKYRIUS

Tokios laidotuvės per tiek metų vadintos įvairiai – „Visuomenės sveikatos“, „Valstybės lėšomis“, „Socialinės gerovės“, „Pagal 46 skyrių“ – tačiau nė vienas iš pavadinimų niekada neatspindėjo tikrosios esmės. Kartą Endrius atsitiktinai aptiko frazę „Varguolių laidotuvės“. Ji pasirodė išraiškinga, romantiška, tiesa, kiek Č. Dikenso stiliaus. Nevalingai imdavo galvoti apie žmogų, gyvenusį prieš pusantro šimto metų nuošaliame kaime, kuriame vien purvas ir kudakuojančios vištos, mirusį netikėtai nuo sifilio dvidešimt septynerių, pačiame jėgų žydėjime, ir vien su įkapėmis įmestą į duobę kaip trąšą žemei. Iš tikrųjų viskas irgi buvo persunkta gniuždančio abejingumo.

Šiais laikais Jungtinėje Karalystėje už vienišų žmonių laidotuves pagal įstatymą atsakingos municipalinės tarnybos. Dažniausiai jų pasigendama tada, kai ima dvokti yrantis kūnas arba kai neapmokamos sąskaitos. (Buvo keletas atvejų, kada velionių sąskaitoje buvo užtektinai lėšų komunalinėms paslaugoms apmokėti. Po jų mirties pinigai mėnesius buvo nurašomi tiesioginio debeto būdu. Tai reiškė, jog namus šildė ir jų palaiškai iro dar greičiau. Po penkto tokio atvejo Endrius pasvarstė, ar neužsiminus apie tai savo metinėje ataskaitoje, „Kitose

pastabose“, bet, užuot taip pasielgęs, paklausė, ar negalėtų jie biure, bendroje virtuvėje, turėti dar vieno arbatinuko.)

Dar viena jam įstrigusi frazė: „Devintos valandos maratonas“. Jos prasmę Endriui paaiškino viršininkas Kameronas, įnirtingai badydamas rytietiško troškinio su ryžiais, skirto mikrobangų krosnei, plėvelę.

– Jei mirsi vienas, – dūris, dūris, dūris – labai tikėtina, kad tavo ir laidos vieną, – dūris, dūris, dūris – taigi bažnyčia rengia laidotuves devintą valandą, nesibaimindama, kad gali būti sustabdytas traukinys, – dūris – ar spūščių paralyžiuotas kelias, – dūris – nes tai nesvarbu, – paskutinis dūris – nes niekas neateis.

Praejusiais metais Endrius organizavo dvidešimt penkerias tokias laidotuves (iki šiol tai metinis jo rekordas). Ir visose dalyvavo pats, nors į jo pareigas tai neįėjo. Tebūnie, pasakė sau, tai mažas, tačiau svarbus gestas žmogaus, kuris yra čia, nors ir nėra teisiškai įpareigotas. Tačiau ilgainiui vis dažniau pagaudavo save tiesiog spoksantį, kaip į žemę leidžiami pigūs nelaide karstai specialiai tam skirtame, nors dar bevardžiame sklypelyje, žinodamas, kad jie suirs tris ar keturis kartus greičiau nei kiti, prabangesni, karstai tarsi kokiame siaubingame „Tetrio“ žaidime, ir suprasdamas, kad jo buvimas čia visiškai beprasmiškas.

Įsėdęs į autobusą, vežantį į biurą, apžiūrėjo visko mačiusius batus ir kaklaraištį. Akis badė kaklaraištyje įsisenėjusi dėmė, neaišku nuo ko, tik atsikratyti jos nepavyko. Batai, kad ir gerai išblizginti, atrodė varganai. Nubruožti bažnyčių kiemų žvyro, išampyta oda jam riečiant pirštus, kai klausydavosi vikarų mikčiojimo. Gavus atlyginimą reikės apsipirkti.

Pasibaigus laidotuvėms, prireikė akimirkos mintyse sudėti į aplanką Džono istoriją (jo pavardė Starokas, prisiminė, jungdamas telefoną) ir tą aplanką užversti. Stengėsi negalvoti apie tai, kodėl Džonas baigė gyvenimą taip beviltiškai. Nejaugi neturėjo dukterėčios ar krikštasūnio, su kuriais bent jau būtų keitęsis kalėdiniais atvirukais? Ar seno mokyklos draugo, kuris būtų skambinęs nors tik per gimtadienį? Pavojinga leisti į tokius apmąstymus. Savo paties labui jis turi išlikti kiek įmanoma objektyvus, privalo būti stiprus, kai teks susidurti su taip pat mirusiu vargšu. Autobusas sustojo užsidedus raudonai šviesoforo šviesai, įsijungus žaliai Endrius mintyse galutinai atsisveikino su velioniu.

Atvykęs į biurą vangiai atsakė į energingą Kamerono pamojavimą. Susmuko į gerokai nušiurusią savo kėdę – per tiek metų ji įgavo jo formas ir liūdnei, pažįstamai sucypė. Pagalvojo, jog jam ką tik sukako keturiasdešimt dveji. Praeis dar keleri metai, ir jis pats ims leisti keistus garsus, susidūręs su minimalių fizinių pastangų reikalaujančiomis užduotimis. Tikriausiai pati visata tokiu būdu mandagiai priminė, jog jis oficialiai įkopė į vidutinį amžių. Įsivaizdavo, kaip neilgai trukus pabus ir nevalingai pradės dieną skųsdamasis, kokie lengvi anais laikais buvo mokyklos egzaminai ir kaip pigiai galėjai nusipirkti vasarines kelnės.

Laukdamas, kol įsikraus kompiuteris, akies krašteliu stebėjo, kaip bendradarbis Kitas naikina didelį šokoladinį pyragaitį, kaskart nulaižydamas cukraus pudrą nuo trumpų storų pirštų.

– Kaip praėjo? Gerai? – pasiteiravo Kitas, neatitraukdamas akių nuo ekrano. Endrius spėjo, kad ekrane veikiausiai jaunučių aktorių galerija ar koks nors kietuolis ant riedlentės.

– Puikiai, – atsakė Endrius.

– Jokių žioplių? – pasigirdo balsas jam už nugaros.

Endrius krūptelėjo. Nepastebėjo, kaip Meredith atsisėdo į savo vietą.

– Jokių, – patvirtino, nesivargindamas atsisukti. – Tik aš ir vikaras. Pirmos jo laidotuvės.

– Velniai griebtų, tai bent nekaltybės atėmimas, – išpyškino Meredith.

– Jau geriau nei priešais salę žliumbiančių, – ištaraė Kitas, paskutinį kartą lyžtelėdamas mažąjį pirštą. – Va, tada tai nervintusi, ar ne?

Suskambo biuro telefonas, tačiau jie trise sėdėjo ir niekas nekėlė ragelio. Endrius jau norėjo atsiliepti, tačiau Kitas buvo nekantresnis.

– Sveiki, Mirties administracija. Taip. Žinoma. Taip. Gerai.

Endrius paėmė savo ausines ir susirado Elos Ficdžerald* rinkinį (tik visai neseniai jis atrado „Spotify“, dideliu Kito džiaugsmui; visą mėnesį jis šaipėsi vadindamas bendradarbį seneliu Endriumi). Jausmas kaip klausantis klasikinės muzikos – ramino. Nusprendė pradėti nuo „Summertime“**, tačiau nepasibaigus trims taktams pamatė priešais save stovintį Kitą – pro tarpą tarp marškinių sagų buvo matyti riebus jo pilvas.

– Aūū! Ar mane girdi?

Endrius nusiėmė ausines.

– Skambino koroneris. Turime dar vieną. Akivaizdu, ne šviežiena – jie mano, kad mirė prieš geras kelias savaites. Ir vėl jokių įrodymų, kad bendravo su giminaičiais ar kaimynais. Kūnas jau išvežtas, taigi jie nori, kad būtų apžiūrėta jo nuosavybė. Kuo greičiau.

* Ella Fitzgerald – viena įtakingiausių XX amžiaus džiazo vokalistė.

** „Vasara“.

– Gerai.

Kitas pasikrapštė žaizdelę ant alkūnės.

– Rytoj tau tiks?

Endrius žvilgtelėjo į darbų kalendorių.

– Galiu nuo to pradėti.

– Jergutėliau, o tu nenustygsti vietoje, – išpoškino Kitas, krypuodamas atgal prie savo stalo. „O tu – gabalėlis kumpio, paliktas lydytis saulėje“, – pagalvojo Endrius. Kai vėl norėjo užsidėti ausines, iš savo kabineto išlindo Kameronas ir suplojo delnais reikalaudamas jų dėmesio.

– Susirinkimas, bičiuliai, – pranešė. – Ir taip, taip, nesijaudinkite, ponias Kameron kaip visada parūpino pyrago. Gal „Pabėgimo kambaryje“?

Visi trys atsakė su tokiu entuziazmu, su koku atsakytų višta, jei jos paprašytų apsilankyti kumpio bėgimo ir bėgti į lapės urvą. „Pabėgimo kambaryje“ stovėjo staliukas ir dvi sofos, kurios nežinia kodėl dvokė siera. Kameronas norėjo pridėti čia sėdmaišių, tačiau niekas tai minčiai nepritarė, kaip ir pasiūlymui antradieniais susikeisti darbo vietomis, pastatyti negatyvumo stiklainį (taip, tik į jį būtų metami pinigai ne už keiksmus, o už negatyvias mintis) ar visiems kartu bėgioti parke. („Aš užsiėmęs“, – Kitas nusižiovavo. „Palauk, dar nepasakiau, kurią dieną bėgiosime“, – pridūrė Kameronas, bet jo šypsena užgeso kaip liepsna skersvėjyje.) Kadangi nė vienas Kamerono pasiūlymas nesulaukė pritarimo, taip ir liko tik idėjomis. Pastaroji irgi.

Jie susėdo ant sofų. Kameronas, padalijęs pyragą ir arbatą, mėgino juos išjudinti banaliais plepalais. Kitas su Meredith susispaudė ant mažesnės iš dviejų sofų. Meredith juokėsi iš kažko, ką jai kuždėjo Kitas. Kaip tėvai sugeba atpažinti skirtingą savo naujagimių verksmą, taip Endrius pradėjo suprasti, ką reiškia Meredith juokas. Šiuo atveju iš spigaus kikenimo galima buvo

numanyti, kad jie iš kažko negailestingai tyčiojasi. Juokdamiesi jie akivaizdžiai varstė jį žvilgsniais, tad išvada piršosi pati.

– Gerai, ponios ir ponai, – ištare Kameronas. – Pradėkime nuo pradžių. Nepamirškite kad rytoj sulauksime naujo darbuotojo. Pegė Gryn. Žinau, išėjus Denui ir Betanei, mums buvo sunku, todėl bus nepaprastai džiugu vėl turėti dar vieną porą rankų.

– Kol ji kaip Betanė netaps išsunkta, – pareiškė Meredith.

– Ar nepasirodys esanti pasaulio bamba kaip Denas, – sumurmėjo Kitas.

– Šiaip ar taip, – pertraukė Kameronas, – štai apie ką norėjau su jumis pakalbėti, apie savo savaitės... pypt! Pypt! – jis paspaudė įsivaizduojamą automobilio signalą, – apie genialųjį pasiūlymą! Jūs irgi galite prisidėti, bičiuliai. Kad ir koks beprotiškas atrodytų jūsų pasiūlymas. Vienintelė taisyklė, kad būtų linksma.

Endrius sudrebėjo.

– Taigi, – tęsė Kameronas. – Genialusis šios savaitės pasiūlymas būtų – tegul ima mušti būgnai – kartą per mėnesį susirinkti kieno nors namuose ir kartu vakarieniauti. Lyg ir koks „Kviestinės vakarienės“ komandinis užsiėmimas, tik be vertinimo. Užkąsime, išgersime vynelio už biuro sienų. Tai padės mums užmegzti glaudesnę ryšį, geriau pažinsime vienas kitą, susitiksime su šeimomis. Džiaugiuosi būdamas pirmas. Ką pasakysite?

Endrius negirdėjo nieko, išskyrus tai, kas ėjo po „susitiksime su šeimomis“.

– Ar negalime užsiimti kuo kitu? – paklausė, stengdamasis, kad balsas nevirpėtų.

– Supratau, – ištare Kameronas, iškart subliūškęs. – Tikrai maniau, kad tai viena geriausių mano minčių.

– Ne, ne, taip ir yra, – pasitaisė Endrius, aiškiai persistengdamas. – Aš tik... ar negalėtume vietoj to tiesiog nueiti į restoraną?

– Per braaaaangu, – nutęsė Kitas, visur barstydamas pyrago trupinius.

– Na, galima sugalvoti ką nors kita. Nežinau... pažaisti kokį žaidimą lazeriais. Ar tai vis dar populiaru?

– Atsisakau žaisti lazeriais, aš – ne dvylikos metų berniukš-tis, – atsakė Meredith. – O man patinka kviestinės vakarienės idėja. Virtuvėje aš paslaptingoji Nigela*, – ji atsikusio žvilgsniu žvilgtelėjo į Kitą. – Lažinuosi, eisi iš proto dėl mano ėriuko kojos. – Endrius pagalvojo, kad tuoj susivems.

– Nagi, Endriau, – paragino Kameronas, po Meredith palaiminimo įgavęs pasitikėjimo. Pamėgino draugiškai kumštelėti Endrių, ir šis apsipykė arbata kelnės. – Bus linksma! Niekas neverčia gaminti ko nors įmantraus. Be to, tikrai norėčiau susipažinti su Diana ir vaikais. Tai ką pasakysi? Bičiuli, sutinki?

Endriaus galvoje dūzgė minčių spiečius. Juk tikrai yra kas nors, ką jis galėtų pasiūlyti mainais? Piešimas iš natūros. Barsukų medžioklė su šunimis. *Bet kas*. Visi žiūrėjo į jį. Privalo ką nors pasakyti.

– Prakeikimas, Endriau. Atrodai taip, tarsi būtum pamatęs vaiduoklį, – tarė Meredith. – Nejau taip prastai gamini? Neabejoju, kad Diana, be visų kitų jos talentų, yra puiki virėja ir tau pagelbės.

– Hmmm, – numykė Endrius, barbendamas pirštais.

– Ji – teisininkė, ar ne? – paklausė Kitas. Endrius linktelėjo. Gal per kelias kitas dienas užgrius kokia katastrofa, senas geras branduolinis karas, ir jie užmirš šią kvailą idėją.

– Tu gyveni viename tų nuostabių senų namų Dalvičo ke-

* Nigella Lawson – populiari maisto apžvalgininkė.

lyje, ar ne? – paklausė Meredith, beveik piktdžiugiškai šypsodamasi. – Su penkiais miegamaisiais, taip?

– Keturiais, – atsakė Endrius. Negalėjo pakęsti, kai ji ir Kitas imdavo taip elgtis. Pašaipūnų tandemas.

– Koks skirtumas, – ištarė Meredith. – Mielas didelis namas su keturiais miegamaisiais, protingi vaikai ir, kaip supratau, talentinga, gerai uždirbanti žmona. Tu – neįminta mįslė, Endriau.

Vėliau, kai Endrius jau rengėsi išeiti iš biuro (jį pernelyg išblaškė, kad nudirbtų ką nors doro), šalia jo stalo išdygo Kameronas ir atsitūpė. Tarsi būtų repetavęs šį judesį.

– Paklausk, – tyliai prakalbo. – Suprantu, tau ne prie širdies kviestinės vakarienės idėja, bet tiesiog pažadėk, kad apie tai pagalvosi. Gerai, bičiuli?

Endrius pastumdė dokumentus ant stalo, nors to visai nereikėjo.

– Gerai, aš tik... nenoriu visko sugadinti, tiesiog... taip, aš pagalvosiu... Kita vertus, esu tikras, kad galime sugalvoti ką nors kita, supranti, ką nors linksma.

– Šaunuolis! – pagyrė Kameronas, išsitiesdamas ir kreipdamasis į visus. – Tikiuosi, visi man pritariate. Mes komanda – taigi susivienykime, ir kaip galima greičiau. Sutinkate?

Kelionei į darbą ir atgal Endrius neseniai įsigijo brangias triukšmą slopinančias ausines. Taigi dabar žiūrėjo į priešais sėdintį vyrą, kuris bjauriai čiaudėjo, ir jau pradėjusį vaikščioti kūdikį, kuris klykė dėl siaubingos neteisybės, kad jį verčia avėti du, o ne vieną batą. Vaizdai bėgo jam pro akis tarsi nebylus filmas raminamo Elos Ficdžerald balso, visiškai čia nederančio, fone. Neilgai trukus galvoje vėl ėmė suktis pokalbio biure nuotrupos, varžydamosi su Ela dėl jo dėmesio.

– Diana – gerai uždirbanti žmona... protingi vaikai... Nuostabus senas namas.

Pašaipi Kito šypsena. Ir piktdžiugiška Meredith. Tas pokalbis persekiojo ją visą kelią iki stoties, nesiliovė ir tada, kai ėjo pirkti maisto vakarienei. Atitokęs ir suvokęs, kad stovi parduotuvėje šalia gurgždančių naujų vardinių rankinių, jis iš paskutiniųjų stengėsi nepraradėti rėkti. Dešimt minučių kilnojo savo įprastus keturis užšaldytus patiekalus, bet taip ir neišstengęs nė vieno išsirinkti išėjo tuščiomis, žengė į lietu ir patraukė namo gurgiančiu pilvu.

Drebėdamas stovėjo prie savo lauko durų. Galiausiai, kai jau negalėjo kęsti šalčio, išsitraukė raktus. Įkišęs raktą į spyną, stabtelėjo užgniaužęs kvapą. Paprastai tokia diena būdavo kartą per savaitę.

Gal šį kartą.

Gal šį kartą už durų išvys mielą seną namą, kuriame Diana jau pradėjo ruošti vakarienę. Tvyro česnako ir raudonojo vyno kvapas. Girdėti Štefės ir Deivido balsai, jie ginčijasi ir klausinėja dėl namų darbų, o jam atidarius duris nuvilnija džiaugsmingi šūksniai: „Tėtis grįžo! Tėtis grįžo!“

Įžengus į koridorių trenkė drėgme labiau nei įprastai. Pažįstamos koridoriaus sienos, nubruožtos kojų, ir mirganti blausiai geltona dienos šviesos lempa. Jis sunkiai užlipo laiptais, šlapi batai žliugsėjo su kiekvienu žingsniu, ir suėmė kitą raktą ant žiedo. Priėjo prie 2 numeriu pažymėtų durų dešinėje ir žengė vidun, kur ją pasitiko kaip pastaruosius dvidešimt metų spengianti tylą.

*Vis daugiau žmonių išeina iš gyvenimo vieniši,
tad mes visuomet užsiėmę.*

RICHARD ROPER (Ričardas Roperis) – negrožinės literatūros redaktorius *Headline* leidykloje Londone. „Dėl to verta gyventi“ – pirmasis jo romanas, jį įkvėpė straipsnis apie žmones, turinčius pasirūpinti tais, kurių nėra kam palaidoti. Tačiau tai – anaip tol ne tragiška istorija.

Priešingai, ji juokinga, švelni ir jaudinanti. Knyga tapo pasauliniu bestseleriu, išversta į 19 kalbų.

Endrius – tikrai ne svajonių vyriškis. Jam jau per keturiasdešimt, jis nedrąsus, ne gražuolis, nežarsto sąmojų ir dirba municipalinėje tarnyboje. Jo pareiga – apžiūrėti butus žmonių, kurie mirė vieniši, ir pranešti apie įvykį artimiesiems (jei tokių yra). Ar stebina tai, kad Endrius visiškai vienišas? Ne, palaukite, namuose jo laukia mylinti žmona Diana ir du vaikai. Tiksliau – taip galvoja jo bendradarbiai. Iš tiesų tai tik Endriaus fantazija. Įsivaizduojama šeima jam – tarsi malonus pabėgimas nuo vienišos tikrovės, kur draugiją jam palaiko tik Elos Ficdžerald dainos. Tačiau kai pasirodo nauja bendradarbė Pegė, Endriaus rutinai ateina galas. Jam tenka rinktis: pasakyti tiesą ir pradėti gyventi tikrą gyvenimą, bet prarasti Pegės palankumą, ar likti saugiame melo kokone.

„Dėl to verta gyventi“ – knyga apie tai, kad vienatvė baigiasi, jei turi drąsos ieškoti meilės ir atsiverti gyvenimui, puikiai parašyta, šilta ir šmaikšti tragikomiška istorija apie svarbius gyvenimo sprendimus.

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt